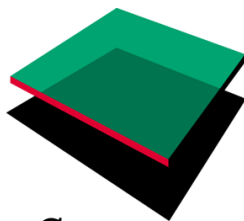

Companen

Gemeente Leidschendam-Voorburg

Programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014
Uitdagen, aanslingeren, versnellen

19 november 2009

Companen

waar wonen beweegt

Projectnr. 1916.101/G

Boulevard Heuvelink 104
6828 KT Arnhem
Postbus 1174
6801 BD Arnhem

Telefoon (026) 3512532
Telefax (026) 4458702

E-mail info@companen.nl
Internet www.companen.nl

Gemeente Leidschendam-Voorburg

Programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014
Uitdagen, aanslingeren, versnellen

19 november 2009

Inhoud

Samenvatting	1
1. Inleiding	5
1.1. Horizontale verantwoording & meer beleidsruimte	5
1.2. Hoe zijn we gekomen tot het MOP?	5
1.3. Lessen geleerd uit eerdere ISV-3-perioden	6
1.4. Leeswijzer	7
2. Uitgangspunten voor Leidschendam-Voorburg	9
2.1. Beoogd effect en doel ISV-3-middelen: Win-win situaties in de stedelijke vernieuwing creëren	9
2.2. Focus van de ISV-3-middelen: Aandachtsgebieden, thema's, knelpuntenpot, verkenningsgeld	9
2.3. Organisatie van toekenning ISV-3-middelen: Een zakelijke overeenkomst	10
3. Visie op stedelijke vernieuwing	11
3.1. Programma bodem	11
3.2. Programma geluid	11
3.3. Wonenbudget: twee aandachtsgebieden	12
3.4. Wonen budget: drie thema's, zes programma's	14
4. Organisatie bij toekenning ISV-3-middelen	25
4.1. Organisatie: overzichtelijk, helder en zakelijk	25
4.2. Werken met een ISV- overeenkomst	27
5. Budgetverderling ISV-3-middelen	29
Bijlage 1: Uitgangspunten Rijk en Provincie Zuid-Holland bij ISV-3	1
Bijlage 2: Overzicht stand van zaken ISV-1 en 2	3
Bijlage 3: Projecten en activiteiten in Leidschendam-Zuid	4
Bijlage 4: Overzicht knelpuntenpot	5

Samenvatting

De derde ISV-periode (2010-2014) breekt aan. De gemeente Leidschendam-Voorburg is een zogenaamde niet-rechtstreekse programmameente. Dat wil zeggen dat zij bij de Provincie Zuid-Holland een ISV-budget kan aanvragen. Om in aanmerking te komen voor ISV-gelden en afspraken te maken met de Provincie en / of Regio Haaglanden moet de gemeente beschikken over een MeerjarenOntwikkelingsProgramma voor de ISV-periode 2010-2014 (MOP3). Hierbij treft u het programma Stedelijke Vernieuwing (SV) 2010-2014 aan, de Leidschendam-Voorburgse versie van het MOP3. In dit programma geeft de gemeente Leidschendam-Voorburg aan waar het de te verkrijgen ISV-3-middelen aan wil spenderen.

Visie op stedelijke vernieuwing: de verdeling van het ISV-3 budget

De gemeente Leidschendam-Voorburg wil de ISV-3 middelen verdelen over:

- Programma's bodem en geluid
- Wonenbudget: twee aandachtsgebieden
- Wonenbudget: drie thema's en zes programma's
- Wonenbudget: knelpuntenpot en verkenningsgelden

➤ Programma bodem

Budget ISV-3 in 2010 te bepalen

In 2010 brengt de gemeente de (humane) spoedlocaties in beeld. Daarna bepaalt de provincie het definitieve budget en wordt het bodemconvenant gesloten. Van 2011 tot en met 2014: uitvoering van dit bodemconvenant.

➤ Programma geluid

Budget ISV-3: € 0, nog wel restant budget ISV-1 en ISV-2 beschikbaar

Doelstelling Provincie Zuid-Holland binnen programma geluid: helft van de op de A-lijst staande woningen saneren in de derde ISV-periode. Aangezien de gemeente Leidschendam-Voorburg alle te renoveren A-lijst woningen reeds in de ISV-1 en ISV-2 periode heeft opgevoerd en daarvoor financiële middelen heeft ontvangen, komen er voor de ISV-3 periode geen financiële middelen meer vrij voor het programma geluid.

Restant budget ISV-2 voor geluid wordt ingezet voor:

- Sanering maximaal 6 Raillijstwoningen
- Aanpak knelpunten en bijna-knelpunten door wegverkeerslawaai
- Incidenteel geluidsonderzoek naar aanleiding van klachten over weg- of railverkeerslawaai
- Algemene beleidsmaatregelen ter vermindering geluidsoverlast

➤ Wonenbudget

Budget wordt ingezet in twee aandachtsgebieden en 3 thema's.

Aandachtsgebieden

De Heuvel

Budget ISV-3: € 800.000

Middelen inzetten voor:

1. Analyse, wijkvisie en wijkprogramma opstellen: 2010
2. Impuls uit ISV-3 aan kortlopende projecten die voort zijn gekomen uit het wijkprogramma van De Heuvel: 2011 tot en met 2014

Leidschendam-Zuid

Budget ISV-3: € 1.200.000

Middelen inzetten om een impuls te geven aan een aantal acties uit het wijkprogramma:

1. Herinrichting openbare ruimte Oude Bleijk
2. Project Venestraat
3. Afstemming en vervolgens uitvoering van ontwikkelingen in De Tol
4. Kleine maatregelen uit het wijkprogramma in overleg met het wijkplatform

Thema's en programma's

Drie thema's:

1. Duurzaamheid
2. Gezondheid
3. Sociale wijkaanpak

Op basis hiervan zijn zes programma's geformuleerd:

Programma:	Budget ISV-3:
Bewonersondersteuning bij herstructurering	€ 200.000
Verhoging energielabel	€ 200.000
Verbetering toegankelijkheid woonomgeving	€ 280.000
Duurzame woonomgeving	€ 320.000
Gebruik duurzame materialen in stedelijke vernieuwing	€ 200.000
Fysieke maatregelen voor wijkvoorzieningen	€ 80.000

Knelpuntenpot en verkenningsgelden

- Knelpuntenpot: bedoeld om flexibel te kunnen reageren op nieuwe ontwikkelingen binnen de stedelijke vernieuwing, vooral in (voormalige) aandachtsgebieden.

Budget ISV-3: € 640.000

- Verkenningsgelden: een algemeen 'aanslingerbudget'. In ISV-1 en ISV-2 bestond dit budget onder de noemer procesbewaking.

Budget ISV-3: € 80.000

Organisatie bij toekenning ISV-3-middelen

Organisatie: overzichtelijk, helder en zakelijk

- Gemeenteraad: stelt kaders vast, tussentijdse bijstelling van het kader door middel van jaarlijkse voortgangsrapportages en midterm review medio 2012
- College B&W: voert programma uit
- Stuurgroep stedelijke vernieuwing: monitort en stuurt op voortgang MOP3
- Programmteam stedelijke vernieuwing: draagt ideeën aan voor stuurgroep

ISV-overeenkomst: hierin worden de afspraken omtrent toekenning van budgetten voor concrete activiteiten en projecten die passen binnen het MOP vastgelegd. Dit gebeurt zowel met interne als met externe partijen.

1. Inleiding

De derde ISV-periode (2010-2014) breekt aan. De gemeente Leidschendam-Voorburg is een zogenaamde niet-rechtstreekse programmameente. Dat wil zeggen dat zij bij de provincie een ISV-budget kan aanvragen. Ondanks dat de Regio Haaglanden heeft aangegeven geen rol te willen spelen in het ISV-proces, is het nog onduidelijk of de gemeente Leidschendam-Voorburg het ISV-budget rechtstreeks bij de provincie kan aanvragen. De beleidslijn van Gedeputeerde Staten van de Provincie Zuid-Holland is om zoveel mogelijk met regio's samen te werken.

Om in aanmerking te komen voor ISV-gelden en afspraken te maken met de Provincie en / of de Regio Haaglanden moet de gemeente beschikken over een Meerjaren OntwikkelingsProgramma voor de ISV-periode 2010-2014 (MOP3). Hierbij treft u het programma Stedelijke Vernieuwing (SV) 2010-2014 aan, de Leidschendam-Voorburgse versie van het MOP3. In dit programma geeft de gemeente Leidschendam-Voorburg aan waar het de te verkrijgen ISV-3-middelen aan wil spenderen.

1.1. Horizontale verantwoording & meer beleidsruimte

Het Beleidskader ISV-3 van het Rijk biedt gemeenten meer beleidsruimte dan in de voorgaande perioden. Waar voor de ISV-2-periode nog uitgegaan werd van monitoring van de uitgaven via concreet benoemde outputindicatoren, wordt nu uitgegaan van outcome-indicatoren en door de gemeenten zelf voor te dragen prestatie-indicatoren. De Provincie Zuid-Holland gaat er van uit dat de in ISV-3 te formuleren ambities wel expliciet worden gemaakt, zodat de voortgang daarvan door de gemeenteraad gemonitord kan worden. In bijlage 1 treft u een overzicht aan van zowel de uitgangspunten van het Rijk als die van de Provincie Zuid-Holland.

Meer dan voorheen wordt het MOP een gemeentelijk beleidsstuk dat de gemeente vooral om eigen redenen opstelt (horizontale in plaats van verticale verantwoording). Daarom is het wenselijk te sturen op de gemeentelijke prestatie-indicatoren en daarover richting de gemeenteraad verantwoording af te leggen. In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op de wijze waarop de gemeente Leidschendam-Voorburg dit wil vormgeven.

1.2. Hoe zijn we gekomen tot het MOP?

Veel beleidsinformatie beschikbaar, dus op naar een “slank” programmadocument

Rondom stedelijke vernieuwing is in de gemeente Leidschendam-Voorburg de afgelopen tien jaar al veel gezegd en geschreven. Er ligt al veel materiaal. Dit heeft ons ertoe gebracht op een pragmatische manier tot een bondig en hanteerbaar ontwikkelingsprogramma te komen. Door te verwijzen naar andere beleidsdocumenten is een zo ‘slank’ mogelijk rapport opgesteld, gestoeld op het principe van ‘Keep It Simple and Smart’ (KISS). Daarbij is wel getracht de activiteiten en programma’s zo smart mogelijk te formuleren. De ervaring uit ISV-1 en ISV-2 heeft ons geleerd dat de meest concreet benoemde activiteiten en programma’s de grootste kans van slagen hebben. Vandaar dat

hiervoor in dit programma SV 2010-2014 bewust gekozen is. Tenslotte is de aandacht in het programma vooral uitgegaan naar de toedeling van het wonenbudget. De budgetten bodem en geluid worden niet vergeten, maar kennen weinig beleidsruimte in de toedeling.

Beknopt proces

In de totstandkoming van het MOP3 is gekozen voor een traject waarin bilateraal gesprekken zijn gevoerd met interne (beleids-)medewerkers en de in de gemeente actieve woningcorporaties. Het gaat dan om de volgende stakeholders:

- Intern ambtelijk: bodem - geluid - water - projectbureau - wonen - leefbaarheid - voorzieningen - wijkgericht werken - jeugd - onderwijs - sport - planeconomie - RO / planologie - duurzaamheid (RO / WVL) - financiën – communicatie.
- Intern bestuurlijk: stuurgroep Stedelijke Vernieuwing (SV).
- Woningcorporaties: WoonInvest – Vidomes.

De bevindingen van de gesprekken zijn opgenomen in een discussienotitie die op 26 oktober 2009 tijdens de zogenaamde ‘Middag van de Stedelijke Vernieuwing’ is besproken. Ambtelijk is er die middag voorgerekocht en aan het einde van de middag aan de bestuurders van gemeenten en corporaties uitgeserveerd. Deze hebben de koers, aanpak en programmatische vertaling geaccordeerd waarna verdere uitwerking van het programma kon plaatsvinden.

1.3. Lessen geleerd uit eerdere ISV- perioden

Om de strategie van de gemeente Leidschendam-Voorburg voor de derde ISV-periode te bepalen, is teruggeblikt op de ISV-1 en -2-perioden. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen met alle projecten in het kader van de stedelijke vernieuwing binnen Leidschendam-Voorburg, waaraan tot op heden ISV-stimuli zijn gekoppeld (dus ISV-1 en ISV-2). Het schema geeft weer in welke tijdsperiode het project is opgevoerd en wat de huidige status is. Terugkijkend op deze projecten die (nog) lopen of zijn voorgenomen, valt een aantal zaken op:

- Er is veel gerealiseerd in de twee afgelopen ISV-periodes (ISV-1 en ISV-2). Dankzij ISV-gelden zijn veel projecten in de stedelijke vernieuwing tot stand gekomen. Dit is met name gebeurd in de aangewezen ISV-aandachtsgebieden. Daar hebben ISV-middelen duidelijk tot resultaat geleid.
- Binnen ISV-1 en ISV-2 is veel gewerkt met reserveringen van middelen. Hierdoor werden de benodigde middelen al vroegtijdig vastgelegd (gereserveerd), maar door allerlei (goede) redenen zijn diverse projecten nog niet tot uitvoering gekomen, waardoor het geld nog steeds als reservering in de boeken staat. Dit maakt het inhaken op nieuwe initiatieven weleens lastig. In de derde ISV-periode wil de gemeente Leidschendam-Voorburg nog meer inzetten op het snel wegzetten van ISV-gelden. Een goede overeenkomst tussen de gevende en ontvangende partij zou hierin een uitkomst kunnen bieden, met daarin duidelijke indicatoren voor zowel effecten van de ISV-middelen als de periode waarin het besteed kan worden.
- In de eerste en tweede ISV-periode is duidelijk aangegeven dat ISV-middelen ‘snel geld’ zijn. Zo heeft het ook goed gewerkt. Ook in de derde periode moet deze boodschap overeind blijven. ISV-3 geld is bedoeld als ‘aanjaaggeld’ om zaken van de

grond te krijgen, niet voor langlopende zaken. Hiervoor moeten reguliere middelen beschikbaar worden gesteld.

1.4. Leeswijzer

- Hoofdstuk 2: uitleg uitgangspunten voor ISV-3 en de accenten die de gemeente Leidschendam-Voorburg hierin heeft gezet.
- Hoofdstuk 3: toelichting op de visie op stedelijke vernieuwing van de gemeente Leidschendam-Voorburg.
- Hoofdstuk 4: geeft inzicht in de organisatie rondom de toedeling van de ISV-3-middelen.
- Hoofdstuk 5: geeft inzicht in de budgetverdeling van ISV-3-middelen.

2. Uitgangspunten voor Leidschendam-Voorburg

De gemeente Leidschendam-Voorburg maakt al vanaf de eerste ISV-periode aanspraak op ISV-middelen, in de vorm van een niet-rechtstreekse programmameente. Het programma voor stedelijke vernieuwing in Leidschendam-Voorburg is omvangrijk. Op veel verschillende plekken in de stad wordt ingegrepen. Het gaat daarbij om zowel fysieke als sociale ingrepen. De gemeente streeft daarbij naar een integrale benadering: fysieke en sociale vernieuwing gaan hand in hand. De opgaven waar de gemeente Leidschendam-Voorburg de komende jaren voor komt te staan, passen goed binnen de uitgangspunten die het Rijk en de Provincie Zuid-Holland voor de derde ISV- periode heeft opgesteld.

In dit hoofdstuk staat het kader beschreven waarin ISV-3 middelen in Leidschendam-Voorburg worden besteed. Het gaat dan om:

- Het beoogd effect en doel van de ISV-middelen
- De focus van de ISV-middelen (nader uitgewerkt in hoofdstuk 3)
- De organisatie van de toedeling van de ISV-middelen (nader uitgewerkt in hoofdstuk 4)

2.1. Beoogd effect en doel ISV-3-middelen: Win-win-situaties in de stedelijke vernieuwing creëren

De gemeente Leidschendam-Voorburg wil de ISV-3-gelden inzetten in projecten waarin win-win situaties kunnen worden gecreëerd: zowel de betrokken partijen als de bewoners van de gemeente moeten de werking van de middelen merken. Het gaat daarbij om 'trigger money' of aanjaaggeld; geld dat een extra impuls geeft zodat een project uitgevoerd kan worden, wat zonder ISV-3 middelen wellicht niet mogelijk was geweest. Daarnaast is ISV-geld ook 'snel geld'; het gaat niet om langdurige investeringen, maar juist om op korte termijn snel een effect te kunnen bereiken. Het is dus ook van belang dat indien nodig het snelle ISV-geld wordt aangevuld met reguliere middelen.

Drie termen staan bij de toekenning van ISV-3-middelen in Leidschendam-Voorburg centraal:

- **Uitdagen:** het 'sneeuwbaaleffect' creëren. Door een bepaalde investering vanuit ISV worden andere partijen over de streep getrokken om hun investering te doen, het zogenaamde 'anjaaggeld'.
- **Aanslingeren:** zorgen dat dingen van de grond komen, impuls om projecten te laten starten.
- **Versnellen:** stimuleren van versnelling in lopende en / of stagnerende projecten.

2.2. Focus van de ISV-3-middelen: Aandachtsgebieden, thema's, knelpuntenpot, verkenningsgeld

In de ISV-3 periode wil de gemeente de middelen besteden aan:

1. Bodem en geluid (ISV-middelen buiten het wonenbudget)
2. Wonenbudget: twee aandachtsgebieden: Leidschendam-Zuid en De Heuvel
3. Wonenbudget: drie thema's: sociale wijkaanpak, duurzaamheid en gezondheid, dit uitgewerkt in zes programma's
4. Wonenbudget: knelpuntenpot en verkenningsgelden

Voor nadere uitwerking: zie hoofdstuk 3. De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft getracht om zo concreet mogelijk de gewenste activiteiten / programma's te benoemen. Naast het vastleggen van budgetten wordt ook gewerkt met kleinere ongelabelde budgetten. Dit om de nodige flexibiliteit in het programma te kunnen borgen en in te kunnen spelen op onvoorziene omstandigheden. Tevens biedt het de nieuwe gemeenteraad (3 maart 2010: gemeenteraadsverkiezingen) de mogelijkheid om nog accenten te kunnen leggen in het programma.

2.3. Organisatie van toekenning ISV-3-middelen: Een zakelijke overeenkomst

De gemeente Leidschendam-Voorburg wil bij de toedeling van de ISV-middelen aan concrete activiteiten en projecten, gaan werken met een ISV-overeenkomst tussen de gevende en de ontvangende partij. De ontvangende partij kan de gemeente zelf zijn, maar kan ook een externe partner zijn zoals een woningcorporatie of een welzijnsinstelling.

In de overeenkomst wordt een aantal voorwaarden voor de budgetten vastgelegd, zowel in te behalen resultaat (passend binnen de kaders zoals dat in dit MOP3 is verwoord) als in tijd. Gedurende de hele derde ISV-periode wordt regelmatig contact gehouden tussen beide partijen (een overeenkomst is immers iets wat twee partijen aangaat) om elkaar te informeren hoe het er voor staat. Mocht het project uitlopen in de tijd, kan zodoende 'de vinger aan de pols' worden gehouden en gezamenlijk worden besloten om het toegekende budget nog een tijd te reserveren of vrij te laten vallen om ten goede te komen aan andere projecten. Op deze wijze houdt de gemeente Leidschendam-Voorburg sturing en regie op de voortgang van de uitvoering en de prestaties.

Zie voor nadere uitwerking: hoofdstuk 4.

3. Visie op stedelijke vernieuwing

Het ISV-3-budget bestaat uit drie programma's:

- Programma bodem (zie paragraaf 3.1)
- Programma geluid (zie paragraaf 3.2)
- Programma wonen (zie paragraaf 3.3, 3.4 en 3.5)

De programma's bodem en geluid liggen vast. Het Rijk en de Provincie Zuid-Holland hebben aangegeven waaraan het ISV-budget moet worden besteed (zie bijlage 1). Voor het programma wonen heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg meer beleidsvrijheid.

3.1. Programma bodem

Het budget voor bodem moet nog worden vastgesteld in het kader van het landelijke bodemconvenant. Dit vindt eind 2010 plaats. Inschatting is dat dit bedrag tussen de € 600.000 en € 700.000 ligt.

Relevante gemeentelijke beleidsnotities bodem:

- Lijst met betrekking tot prioritering bodemprojecten (nota aan College met raadsbrief)
- Pompstations gesplitst naar categorieën
- Raadsbrief met pompenlijst
- Nota bodemarchief ontrafeld 2008

De gemeente Leidschendam-Voorburg hanteert de volgende uitgangspunten en planning:

- 2010 wordt gebruikt om alle (humane) spoedlocaties in de gemeente in beeld te krijgen.
- Na deze inventarisatie bepaalt de provincie het definitief beschikbare budget.
- In de periode 2011 tot en met 2014 gaat de gemeente Leidschendam-Voorburg hiermee aan de slag.

3.2. Programma geluid

De doelstelling van de Provincie Zuid-Holland binnen het programma geluid is om de helft van de op de A-lijst staande woningen te saneren in de derde ISV-periode. Aangezien de gemeente Leidschendam-Voorburg alle te renoveren A-lijst woningen reeds in de ISV-1 en ISV-2 periode heeft opgevoerd en daarvoor financiële middelen heeft ontvangen, komen er voor de ISV-3 periode geen financiële middelen meer vrij voor het programma geluid. Immers, alle A-lijst woningen in Leidschendam-Voorburg zijn reeds opgeknapt c.q. daarvoor is nog budget voor gereserveerd vanuit ISV-1 en ISV-2.

Relevante gemeentelijke beleidsnotitie geluid:

- Ontwerp actieplan geluid 2009-2013

Het restant van het ISV-2-geluidbudget zet de gemeente in de derde ISV-periode in voor:

- Sanering van maximaal 6 Raailijst-woningen;
- Onderzoek naar en medefinanciering van maatregelen voor de aanpak van de knelpunten door wegverkeerslawaai (zie Actieplan Geluid 2009-2013) en in voor-

komende gevallen ook de bijna-knelpunten. Daarbij geeft de gemeente prioriteit aan bronmaatregelen boven maatregelen in het overdrachtsgebied of gevelisolatie. Voorbeelden van bronmaatregelen zijn: de aanleg van stiller wegdek (alleen uitvoerbaar in combinatie met reconstructie of groot onderhoud), optimalisering van de verkeersdoorstroming, gewijzigde verkeerscirculatie, snelheidsbeperking en handhaving maximumsnelheid.

Het budget wat hierna nog over blijft, wil de gemeente inzetten voor:

- Incidenteel geluidonderzoek naar aanleiding van klachten over weg- of railverkeerslawaaï;
- Algemene beleidsmaatregelen ter vermindering van het stedelijke achtergrondniveau, zoals: stimulering van stillere voertuigen (aardgas, elektrisch), stillere banden, zuinig autorijden (Het Nieuwe Rijden), stimuleren van het gebruik van fiets en openbaar vervoer.

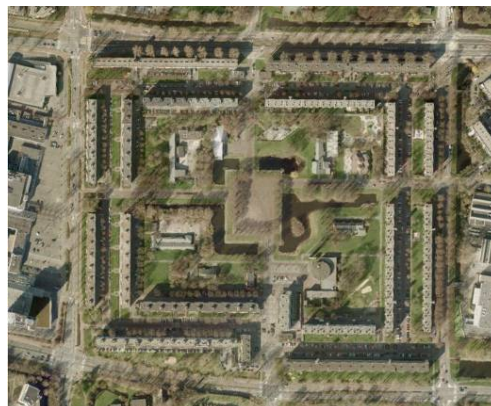
3.3. Wonenbudget: twee aandachtsgebieden

In de ISV-2-periode (2005-2009) is gewerkt met het benoemen van een aantal aandachtsgebieden in de gemeente Leidschendam-Voorburg. In de derde ISV-periode wil de gemeente Leidschendam-Voorburg binnen het Woonbudget de focus ook leggen op twee specifieke aandachtsgebieden: De Heuvel en Leidschendam-Zuid. Beide wijken kennen een behoorlijke stedelijke vernieuwingsopgave. ISV-middelen kunnen hier een impuls aan geven.

3.3.1. Aandachtsgebied De Heuvel

De Heuvel is een wijk met vooral hoogbouw uit de jaren '60. Naast eigenaar-bewoners en particuliere verhuurders, bezitten woningcorporaties Vidomes en WoonInvest een aantal complexen in De Heuvel. Deze vormen 40% van de woningvoorraad.

Meerdere organisaties signaleren dat de wijk langzaam maar zeker achteruit gaat. Om het tij te keren, is de inzet van ISV-3-middelen gewenst.

Luchtfoto aandachtsgebied De Heuvel

De gemeente Leidschendam-Voorburg en de beide woningcorporaties Vidomes en WoonInvest willen ISV-3-middelen in De Heuvel stapsgewijs inzetten:

Stap 1: Het bij elkaar brengen van wijkgegevens en het opstellen van een wijkvisie inclusief wijkprogramma

Diverse organisaties hebben zicht op hoe het gaat in De Heuvel. Zo heeft Vidomes in het kader van buurtmanagement een aantal klantenpanels gehouden met huurders in De Heuvel. Dit betreffen bijeenkomsten met een aantal huurders tegelijkertijd waarin gesproken is over zaken als leefbaarheid, het wonen in de wijk en sociale cohesie. Dit biedt een schat aan informatie van de wijze waarop huurders naar de wijk kijken. De

gemeente Leidschendam-Voorburg heeft een wijkatlas opgesteld met daarin allerlei vooral statistische informatie over wijken, zo ook voor De Heuvel. Daarnaast heeft de gemeente Leidschendam-Voorburg de ambitie uitgesproken om een dialoog met burgers te organiseren over beheer & onderhoud openbare ruimte in De Heuvel.

In de eerste stap gaat het erom al deze gegevens bij elkaar te brengen, te analyseren en gezamenlijk met bewoners een wijkvisie met wijkprogramma op te stellen. Integraliteit is hierbij van belang. In de wijkvisie wordt niet alleen gekeken naar ontwikkelingen afzonderlijk, maar juist naar de samenhang ervan. Betrokkenheid van meerdere partijen is dus van belang. Denk aan de gemeente, woningcorporaties, overige verhuurders, welzijnsorganisatie, bewoners, maar ook aan stakeholders in de wijk zoals de wijkvereniging, wijkagent, pastoor / koster, een directeur van een basisschool, een wijkverpleegkundige of een woonconsulent. Ook zij hebben goed zicht op wat er in een wijk speelt. Met het opstellen van de wijkvisie en het wijkprogramma is het kader voor ontwikkelingen in De Heuvel helder. Er wordt als het ware gezamenlijk een spoorboekje opgesteld voor de toekomst van de wijk.

Planning analyse, wijkvisie en wijkprogramma De Heuvel: 2010

Stap 2: ISV-3-impuls aan uitvoering van het opgestelde wijkprogramma.

Vervolgens is het zaak om het wijkprogramma ten uitvoer te brengen. Uit het wijkprogramma zullen reguliere zaken, langdurige investeringen en kortdurende projecten rollen. Zowel voor de gemeente als haar partners (zoals de betrokken woningcorporaties, welzijnsorganisatie, eventuele VVE's). ISV-3 middelen kunnen worden ingezet voor de kortdurende projecten (immers, ISV-3 is snel geld, om een impuls te kunnen geven aan ontwikkelingen, zie hoofdstuk 2). Samen met de betrokken partijen en de bewoners wordt bepaald waaraan het ISV-3 middelen het best kunnen worden besteed, uiteraard binnen de kaders van het opgestelde wijkprogramma.

Planning impuls uit ISV-3 aan kortlopende projecten die voort zijn gekomen uit het wijkprogramma van De Heuvel: 2011-2015

3.3.2. Aandachtsgebied Leidschendam-Zuid

Leidschendam-Zuid bestaat uit een aantal deelgebieden (woonbuurten, bedrijventerrein en kantoorgebied) met verschillende identiteiten en ontwikkelingen:

- De Zeeheldenwijk in Leidschendam-Zuid is een knusse wijk, met veel sociale controle. De bewoners zijn erg actief, ook in het wijkplatform. Door de ingesloten ligging van de buurt (tussen de Vliet, Spoorlijn, A4 en bedrijventerrein Overgoo), ligt de wijk nogal afgezonderd.
- Tussen de sluisjes en de A4 ligt de oude dorpskern waarbij met name de woonomgeving en een deel van de woningvoorraad aan verbetering toe is: Nieuwstraat en Venestraat. Tegelijkertijd met deze woningverbetering moet ook de openbare ruimte

worden meegenomen. Bij dit alles speelt cultuur-historie een belangrijke rol (behoud van de identiteit van de voormalige dorpskern).

- De Tol, Oude Bleijk en 't Hert zijn drie woonbuurten uit 1975, waar vooral de openbare ruimte (groen en parkeren) aangepakt moet worden.
- Overgoo en De Star zijn twee bedrijventerreinen in Leidschendam-Zuid.

In Leidschendam-Zuid zijn in 2006 een wijkontwikkelingsvisie en in 2008 een programma voor de uitvoering vastgesteld.

In deze integrale en duurzame visie staan de volgende punten centraal:

Lopende en nieuwe ontwikkelingen moeten meer op elkaar worden afgestemd (integraliteit voorop).

- Nadruk in Leidschendam-Zuid op 'behouden, versterken en transformeren':

- Behouden: Zeeheldenwijk, de Oude Bleijk, De Tol en 't Hert.
 - Versterken: gebied rond de Venestraat en Nieuwstraat met nadruk op cultuur-historie (ontstaan van Leidschendam) en het kleinschalig dorpse karakter.
 - Transformeren: in Overgoo en De Star komt ruimte voor nieuwe ontwikkelingen.
- Doorgaand verkeer terugdringen in de woonwijk Leidschendam-Zuid.

Relevante gemeentelijke beleidsnotities Leidschendam-Zuid:

- Wijkontwikkelingsvisie 2006
- Programma 2008
- Identiteit en bindmiddel: actieprogramma monumenten en archeologie

Venestraat, Leidschendam-Zuid

Om aan deze ambities handen en voeten te geven, is in het wijkprogramma een aantal projecten en activiteiten benoemd. In bijlage 3 treft u het volledige overzicht aan van alle activiteiten binnen het wijkprogramma van Leidschendam-Zuid.

Inzet ISV-3 middelen in Leidschendam-Zuid

ISV3-middelen worden ingezet om een impuls te geven aan de volgende acties uit het programma:

- Herinrichting openbare ruimte Oude Bleijk (planning: 2013-2014).
- Project Venestraat (planning loopt van 2009-2017).
- Afstemming en vervolgens uitvoering van ontwikkelingen in De Tol (planning 2010-2015).
- Kleine maatregelen uit bijlage programma (in overleg met wijkplatform).

3.4. Wonen budget: drie thema's, zes programma's

Naast de twee aandachtsgebieden binnen het wonenbudget, wil de gemeente Leidschendam-Voorburg drie thema's centraal zetten bij de besteding van de ISV-3-middelen buiten De Heuvel en Leidschendam-Zuid.

Het gaat om:

- **Duurzaamheid.** Hoe creëren we een duurzame wijkaanpak? Het gaat dan niet alleen om energiebesparing, maar ook om kwalitatief aantrekkelijke woningen, om een duurzame openbare ruimte, om levensloopbestendig bouwen. De gemeente Leidschendam-Voorburg heeft onlangs een Duurzaamheidsnota opgesteld en refereert ook in haar structuurvisie aan duurzaamheid (Groene woonstad en blauw-groene structuren als onderdeel van duurzaamheid). ISV-3-middelen kunnen hieraan een slinger geven binnen stedelijke vernieuwingsgebieden.
- **Gezondheid.** Een gezonde en leefbare woning en woonomgeving. Denk hierbij aan sport- en speelactiviteiten in de wijk, om gezonde woningen (wat duurzaamheid raakt), en dat alles binnen de stedelijke vernieuwing in Leidschendam-Voorburg.
- **Sociale wijkaanpak.** Over de sociale pijler binnen de stedelijke herstructurering. Hierbij gaat het om veiligheid, sociale samenhang en participatie.

Om handen en voeten te geven aan deze drie thema's zijn zes programma's benoemd waaraan ISV-3-middelen worden besteed.

Het gaat om:

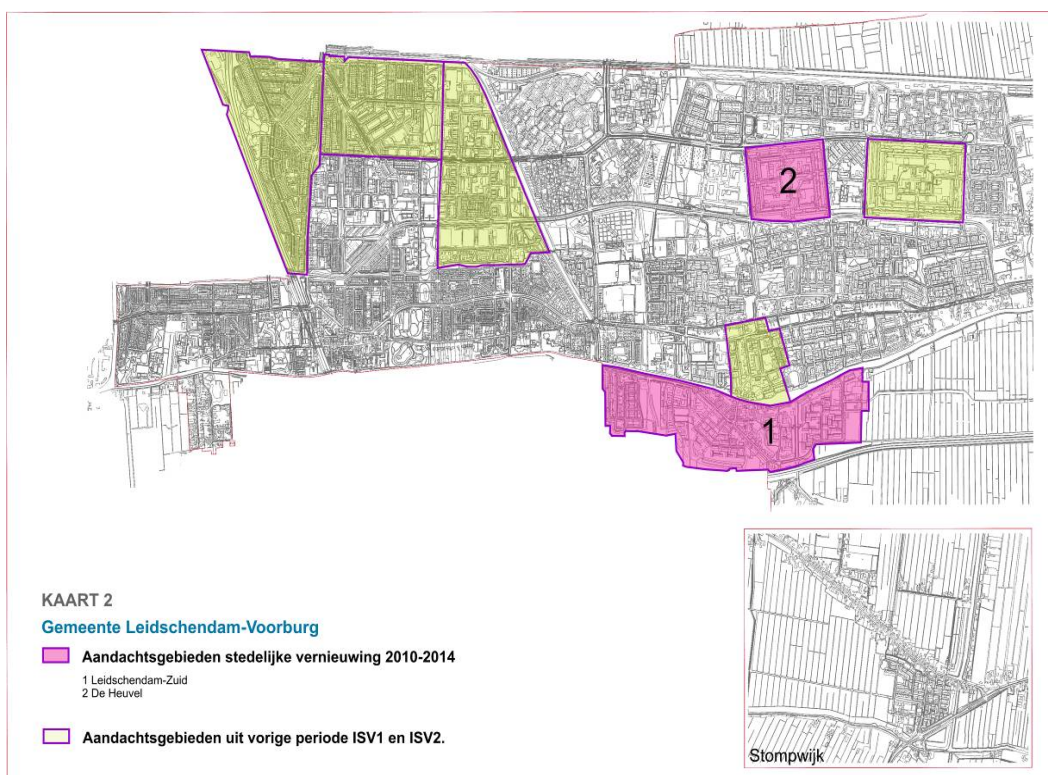
1. Programma bewonersondersteuning bij herstructurering
2. Programma verhoging energielabel
3. Programma verbetering toegankelijkheid wooncomplexen
4. Programma duurzame woonomgeving
5. Programma gebruik duurzame materialen in de stedelijke vernieuwing
6. Programma fysieke maatregelen voor wijkvoorzieningen

Deze programma's raken allemaal één of meer van de benoemde thema's.

Programma's binnen woonbudget:	Duurzaamheid	Gezondheid	Sociale wijkaanpak
Programma 1: bewonersondersteuning bij herstructurering			√
Programma 2: verhoging energielabel	√	√	
Programma 3: verbetering toegankelijkheid woonomgeving	√	√	√
Programma 4: duurzame woonomgeving	√	√	√
Programma 5: gebruik duurzame materialen in stedelijke vernieuwing		√	
Programma 6: fysieke maatregelen voor wijkvoorzieningen			√

Per programma beschrijven we hierna kort:

- Doelstelling van het programma
- Uitgangssituatie per 1 januari 2010
- Streefsituatie per 1 januari 2015. Dit vormt tevens de prestatie-indicator richting de gemeenteraad
- De geografische focus
- Het beschikbare budget
- Indien mogelijk en nodig; nadere criteria van het programma

Overzichtskaart met aandachtsgebieden ISV-1, ISV-2 en ISV-3

Programma 1: bewonersondersteuning bij herstructurering

Doelstelling:	Doel van het programma is om bewoners en bewonersorganisaties die te maken hebben met sloop-nieuwbouw of grootschalige renovatie van de woningen de gelegenheid te geven om gebruik te maken van ondersteuning door de lokale welzijnsorganisatie WOEJ. De opbouwwerker van het WOEJ kan bewoners ondersteunen in het zich organiseren en professioneel opstellen richting gemeente, woningcorporatie en eventuele andere partijen omtrent zaken als inspraak in de herstructurering, fasering, het sociaal plan.
Uitgangssituatie 1-1-2010:	In het kader van ISV-1 en ISV-2 is reeds een aantal malen ondersteuning aan bewoners en bewonersorganisaties geboden. Uit evaluatie blijkt dat deze voorziening gewaardeerd wordt door bewoners, gemeente, woningcorporaties en andere partijen. Het draagt bij aan de professionalisering van bewoners in het kader van herstructurering en dit heeft een gunstig effect op het hele proces. In de ISV-3-periode wil de gemeente Leidschendam-Voorburg dit voortzetten.
Streefsituatie 1-1-2015:	Voor minimaal twee projecten is bewonersondersteuning naar behoefte van de bewoners en bewonersorganisaties, door het WOEJ geleverd. <i>(prestatie-indicator gemeenteraad)</i>
Geografische focus:	Alle herstructureringsgebieden in de gemeente Leidschendam-Voorburg.
Beschikbaar budget:	5% van het totale woonbudget. Het gaat louter om personele kosten.
Nadere criteria:	In herstructureringsgebieden waar sprake is van sloop-nieuwbouw of grootschalige renovatie van sociale huurwoningen waarvoor een sociaal plan nodig is. De dienst - bewonersondersteuning (opbouwwerk) bij herstructureringsprojecten - wordt afgenomen van WOEJ. Gedurende de ISV-3-periode is 0.5 fte beschikbaar. De stuurgroep bepaalt in overleg met de woningcorporaties en WOEJ bij welke projecten de bewonersondersteuning wordt geleverd.
Relevante beleidsnota's:	Wmo-beleidsplan 2008-2012, Vitale verbindingen.

Programma 2: verhoging energielabel

Doelstelling: Het doel van dit programma is om bij renovatie het energielabel van een woning of wooncomplex in de sociale huur en sociale koop te verhogen: minstens één energie-label extra dan reeds gepland.

Uitgangssituatie 1-1-2010: In de gemeente Leidschendam-Voorburg zijn binnen de stedelijke vernieuwing diverse plannen voor renovatie door woningcorporaties in de sociale huur en particuliere woningeigenaren in de sociale koop. Duurzaamheid is hierbij van belang. Met name door maatregelen te treffen die het energieverbruik kunnen verminderen. ISV-3 kan hieraan een extra impuls geven en partijen verleiden om te investeren in energiebesparende maatregelen.

Streefsituatie 1-1-2015: In minimaal vijf projecten binnen de sociale huur (bij renovatie) en sociale koop (bij particuliere woningverbetering) is een impulsbudget vanuit ISV-3 verleend om een extra verhoging van het energielabel - bovenop de geplande verhoging - te bereiken.

(prestatie-indicator gemeenteraad)

Geografische focus: De hele gemeente Leidschendam-Voorburg.

Beschikbaar budget: 5% van het totale woonbudget.

Nadere criteria: Renovatie sociale huur.
Particuliere woningverbetering sociale koop.
Eigenaar moet reeds ambitie hebben uitgesproken om minimaal 2 energielabels te verhogen (afpraak uit klimaatplan). Uit ISV-3-middelen wordt budget beschikbaar gesteld om nog een energielabel hoger uit te komen.

Relevante beleidsnota's: Klimaatplan 2009-2020, Nota Duurzaam Bouwen.

Programma 3: verbetering toegankelijkheid woonomgeving

Doelstelling: Hierbij gaat het om het verbeteren van de toegankelijkheid van wooncomplexen in de sociale huursector. Het gaat niet om binnenshuis maar buitenshuis, denk aan: galerij / lift / trap / portiek / hal / bergruimte.

Uitgangssituatie 1-1-2010: Met name door de inzet van Wmo-gelden is een aantal wooncomplexen in Leidschendam-Voorburg binnenshuis 'levensloopbestendig' gemaakt. Dat wil zeggen dat ook mensen met een beperking in de woning uit de voeten kunnen. Echter, de buitenruimte van het wooncomplex is (nog) niet levensloopbestendig. Met name de woningcorporaties willen hierin investeren. Het gaat dan bijvoorbeeld om de ophoging van een galerij zodat er geen drempels meer zijn, het inrichten van een centrale scootmobielruimte, het aanbrengen van een extra lift, elektronische deuropeners. ISV-3 geeft een impuls aan het levensloopbestendig maken van de wooncomplexen, niet binnenshuis maar buitenshuis binnen het wooncomplex.

Streefsituatie 1-1-2015: De gemeente en woningcorporaties bepalen gezamenlijk de urgentie van de aan te pakken wooncomplexen. Het is dus niet zo dat 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt'. In 2010 wordt eerst gezamenlijk een inventarisatie gemaakt van de wooncomplexen die een impuls aan de toegankelijkheid nodig hebben. Vervolgens wordt binnen de ISV-3 periode in minimaal vijf projecten binnen de sociale huur of sociale koop een impulsbudget vanuit ISV-3 verleend voor de verbetering van de toegankelijkheid van wooncomplexen.

(prestatie-indicator gemeenteraad)

Geografische focus: De hele gemeente Leidschendam-Voorburg.

Beschikbaar budget: 7% van het totale woonbudget.

Nadere criteria: Sociale huur en sociale koop. Urgentie wordt door gemeente en woningcorporaties bepaald wat betreft sociale huur. Overige eigenaren van complexen met sociale koop kunnen zich melden bij de gemeente. Woningen van binnen reeds levensloopbestendig.

Relevante beleidsnota's: Eindadvies woonservicezones, woonvisie 2020, evaluatie woonvisie 2020, vitale verbindingen (Wmo-beleid) 2008-2012, De vragers als baken (Woonservicezones op maat in Leidschendam-Voorburg).

Mgr. Van Steelaan / Prinses Beatrixlaan, 't Loo

Programma 4: duurzame woonomgeving

Doelstelling: Dit programma geeft uitvoering aan kleine projecten in stedelijke vernieuwingsgebieden die passen binnen het bestaande beleid van het groenstructuurplan, het waterplan, het speelruimteplan en de Nota Cultuurhistorie. Het doel van deze ISV-impuls is het mogelijk maken van kleinschalige projecten die de woonomgeving duurzamer kunnen maken. Hierdoor wordt meer 'licht, lucht en ruimte' gecreëerd in vaak volgebouwde wijken. Het gaat uitdrukkelijk niet om de hele uitvoering van genoemde beleidsstukken. Dat reikt veel verder dan stedelijke vernieuwing en is veel meer dan het snelle geld dat vanuit ISV-3 beschikbaar is. Met betrekking tot speelruimte wordt binnen dit programma alleen een impuls gegeven aan het creëren van informele speelplekken (overige speelplekken zijn reeds in het bestaand beleid verankerd).

Uitgangssituatie 1-1-2010: In de voormalige aandachtsgebieden van ISV-1 en ISV-2 is veel geïnvesteerd in met name de woningen en voorzieningen. In de ISV-3 periode is aandacht nodig voor duurzaamheid van de woonomgeving, passend binnen bestaande beleidskaders.

Streefsituatie 1-1-2015: Op minimaal twee plekken in de voormalige aandachtsgebieden zijn projecten gerealiseerd die de woonomgeving duurzamer hebben gemaakt.

(prestatie-indicator gemeenteraad)

Geografische focus: De aandachtsgebieden uit ISV-1- en ISV-2-periode: Voorburg-Noord, Bovenveen, 't Loo, Damcentrum, en De Prinsenhof. Reden is dat juist deze gebieden nog een extra impuls in duurzaamheid van de woonomgeving kunnen gebruiken.

Beschikbaar budget: 8% van het totale woonbudget.

Nadere criteria: In voormalige aandachtsgebieden ISV-1 en ISV-2. Kleine projecten die passen binnen groenstructuurplan, waterplan of speelruimteplan, Nota Cultuurhistorie.

Relevante beleidsnota's: Groenstructuurplan, waterplan, speelruimteplan, klimaatplan 2009-2020, Nota Cultuurhistorie.

Jan Mulderveld, Bovenveen

Programma 5: gebruik duurzame materialen in stedelijke vernieuwing

Doelstelling:	Binnen dit programma wordt de inzet van duurzame materialen bij onderhoud en renovatie in de sociale huursector gestimuleerd. Hierdoor ontstaat een win-winsituatie: de gemeente stimuleert duurzame bouw, de woningcorporaties kunnen een groenfinanciering aanvragen waarmee zij rentevoordeel behalen waardoor de duurzame renovatie mogelijk is.
Uitgangssituatie 1-1-2010:	In de sociale huursector in Leidschendam-Voorburg wordt veel geïnvesteerd door woningcorporaties. Daarbij wordt gestreefd naar het zo veel mogelijk inzetten op duurzame materialen. Dit kost echter veel geld. Door een extra financiële impuls te geven in ISV-3 kan hieraan in de toekomst beter handen en voeten worden gegeven.
Streefsituatie 1-1-2015:	De gemeente en woningcorporaties bepalen gezamenlijk de urgentie van renovatie en onderhoudsplannen met betrekking tot inzet duurzame materialen. Het is dus niet zo dat 'wie het eerst komt, wie het eerst maalt'. In 2010 wordt allereerst gezamenlijk een inventarisatie gemaakt van de projecten die een impuls voor groenfinanciering nodig hebben. Vervolgens wordt binnen de ISV-3-periode in minimaal vijf projecten binnen de sociale huur een impulsbudget vanuit ISV-3 verleend voor de inzet van duurzame materialen bij renovatie en / of onderhoud. <i>(prestatie-indicator gemeenteraad)</i>
Geografische focus:	Alle herstructureringsgebieden in de gemeente Leidschendam-Voorburg.
Beschikbaar budget:	5% van het totale woonbudget.
Nadere criteria:	In alle herstructureringsgebieden in de gemeente. Bij renovatie en / of onderhoud in de sociale huursector.
Relevante beleidsnota's:	Concept woningbouwprogramma 2009, Nota Duurzaam Bouwen.

Programma 6: fysieke maatregelen voor wijkvoorzieningen

Doelstelling:

In veel wijken zijn reeds multifunctionele accommodaties (MFA's) ingericht (in oude of onlangs nieuw opgeleverde gebouwen). Hierin zitten meestal meerdere organisaties, vrijwilligers en verenigingen. De inrichting ervan voor het bereiken van een integrale aanpak alsmede het bevorderen van de maatschappelijke cohesie (door gezamenlijk gebruik van wijkplatforms, bewonersorganisaties, maar ook professionals in de wijk zoals wijkagent, Wmo-consulent, woonconsulenten, etc), kan echter een extra impuls krijgen. Om samen werk te maken van het wijkgericht werken, is het van belang om ook bij elkaar te zitten. Tevens biedt het de mogelijkheid om te werken aan ontmoeting in de wijk. De MFA's bieden die mogelijkheid. Met het ISV-3 budget wordt ingezet op een goede inrichting binnen MFA's voor het wijkgericht werken. Flexibiliteit en multifunctioneel gebruik staan hierbij centraal.

Uitgangssituatie 1-1-2010:

In diverse wijken zijn MFA's in gebruik. Om beter wijkgericht te werken is het belangrijk dat de organisaties bij elkaar in de wijk zitten. De inrichting hiervan in MFA's krijgt door middel van ISV-3 een impuls.

Streefsituatie 1-1-2015:

In minimaal twee MFA's is een multifunctionele ruimte ingericht voor het wijkgericht werken.

(prestatie-indicator gemeenteraad)

Geografische focus:

Alle herstructureringsgebieden in de gemeente Leidschendam-Voorburg.

Beschikbaar budget:

2% van het totale woonbudget.

Nadere criteria:

In herstructureringsgebieden waar een MFA (gepland) is. ISV-budget wordt alleen toegekend aan inrichting ten behoeve van het wijkgericht werken.

Wijkgebouw Groene Loper, Bovenveen

Wonenbudget: knelpuntenpot en verkenningsgelden

Naast de aandachtsgebieden, de thema's en programma's, wil de gemeente Leidschendam-Voorburg werken met een knelpuntenpot en verkenningsgelden (voorheen procesmanagementpot).

Deze hebben het volgende doel:

- **Knelpuntenpot:** Het doel hiervan is om flexibel te kunnen reageren op nieuwe ontwikkelingen binnen de stedelijke vernieuwing, vooral in (voormalige) aandachtsgebieden. Het gaat dus om nog ongelabeld budget. Ook in de ISV-1- en ISV-2-perioden is gewerkt met een knelpuntenpot. Op deze manier zijn deze gelden inzetbaar voor nieuwe activiteiten in aandachtsgebieden uit ISV-1, ISV-2 en ISV-3.
- **Verkenningsgelden:** deze gelden zijn een algemeen 'aanslingerbudget'. In ISV-1 en ISV-2 bestond dit budget onder de noemer procesbewaking. Hiermee kunnen processen in aandachtsgebieden worden gefaciliteerd. Denk daarbij aan uitvoeren van onderzoeken, verkenningen, communicatieprocessen. Kortom, al datgene wat vooraf gaat voordat een herstructureringsproces daadwerkelijk begint.

4. Organisatie bij toekenning ISV-3-middelen

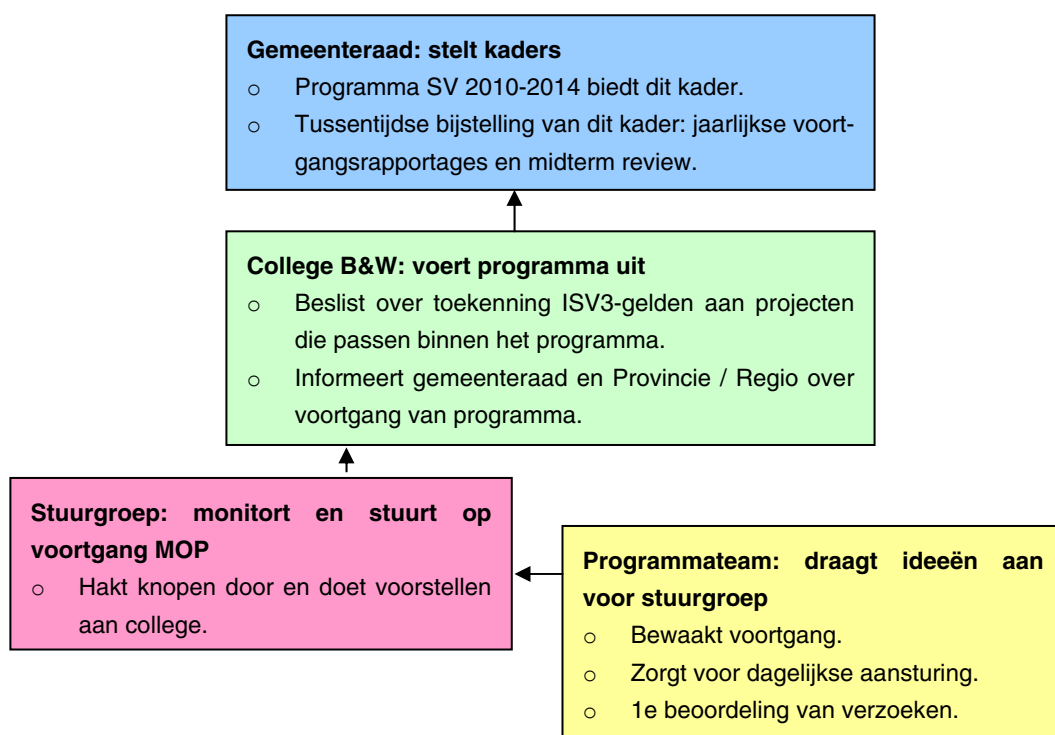
De gemeente Leidschendam-Voorburg wil inzetten op een organisatie van de uitvoering van het programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014 die overzichtelijk, helder en zakelijk is.

Dit betekent onder andere dat de gemeente Leidschendam-Voorburg:

- Zich focust op de twee aandachtsgebieden (de Heuvel en Leidschendam-Voorburg) en zes programma's passend binnen de drie thema's duurzaamheid, gezondheid en sociale wijk aanpak. Daarmee deelt zij het totale budget op in substantiële bedragen.
- Zich tot doel stelt om de ISV-3 middelen in de periode 2010-2015 op te maken.
- Inzet op zakelijkheid bij verstrekking budgetten door:
 - Voorwaarden voor budgetten vast te leggen, zowel in het te behalen resultaat als in tijd. Per project criteria te formuleren ter verantwoording.
 - Afspraken (zowel intern als met externe partners) vast te leggen in een ISV-overeenkomst die gezamenlijk (dus zowel door de ontvangende als de gevende partij) wordt opgesteld (zie bijlage 5).
 - Eventueel toegezegd geld vrij te maken voor andere ISV-projecten wanneer blijkt dat er, om welke reden(en) dan ook niet aan de criteria voldaan kan worden. Dit gebeurt altijd in samenspraak met beide partijen die de ISV-overeenkomst hebben afgesloten.
 - Binnen de afspraak ook reguliere middelen in beeld te brengen: van de afdeling, via het programma of vanuit externe partners.

4.1. Organisatie: overzichtelijk, helder en zakelijk

Om de organisatie rondom het Programma Stedelijke Vernieuwing overzichtelijk en helder te houden, is gekozen voor de volgende overlegstructuur.

Gemeenteraad: kaderstellende rol

Met het vaststellen van het Programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014 stelt de gemeenteraad de kaders vast voor de uitvoering van het programma en de besteding van het ISV-3-budget binnen de gemeente Leidschendam-Voorburg. De uitgangspunten en de visie op stedelijke vernieuwing in de periode 2010-2014 is hiermee geborgd. Tussentijds kan dit kader worden aangepast op de volgende momenten:

- **Jaarlijkse voortgangsrapportages.** het College van B&W verzorgt gedurende de ISV-3-periode een jaarlijkse voortgangsrapportage omtrent de uitvoering van het MOP3. Aanpassingen in de budgetverdeling, passend binnen de vastgestelde kaders in het programma, worden in de voortgangsrapportage voorgelegd.
- **Midterm review.** Medio 2012 zal binnen de gemeente een zogenaamde 'midterm review' worden gehouden waarbij uitgebreid wordt gerapporteerd over de voortgang van het programma, in termen van inhoud, proces, prestaties en financiën. Zo nodig of wenselijk vindt dan een herijking plaats van het MOP3 en de budgetverdeling. Deze 'midterm review' en de eventuele voorstellen zullen aan de gemeenteraad ter besluitvorming worden voorgelegd. Vervolgens wordt dit ter informatie aan de Provincie Zuid-Holland en / of de Regio Haaglanden gestuurd als tussentijds verantwoordingsmoment.

College van B&W: uitvoerende taak

Het College van B&W besluit over en zorgt voor de uitvoering van de projecten en activiteiten die vallen binnen het Programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014. Verder stelt zij daar waar nodig budgetten bij en zorgt voor de borging ervan in de P&C-cyclus. Jaarlijks legt het College van B&W verantwoording af aan de gemeenteraad (jaarlijkse voortgangsrapportage) en informeert zij de Provincie Zuid-Holland en/of de Regio Haaglanden.

Stuurgroep: sturende taak

De stuurgroep bestaat uit:

- De bestuurlijk opdrachtgever, verantwoordelijk wethouder voor stedelijke vernieuwing (voorzitter)
- De ambtelijk opdrachtgever, afdelingshoofd
- De ambtelijke opdrachtnemer, tevens projectmanager Stedelijke Vernieuwing
- Communicatie, en indien nodig projectleiders

De stuurgroep komt maandelijks bijeen. De stuurgroep bewaakt de voortgang van het programma en doet voorstellen aan het College van B&W om budgetten toe te kennen aan projecten die passen binnen de kaders van het Programma Stedelijke Vernieuwing 2010-2014.

Programmateam: voortgang bewaken en beoordelen voorstellen

Het programmateam bestaat uit:

- Ambtelijke opdrachtnemer, tevens projectmanager Stedelijke Vernieuwing (voorzitter)
- Projectmanagers die zich bezig houden met concrete projecten binnen de aandachtsgebieden (en met name De Heuvel en Leidschendam-Zuid)
- Beleidsmedewerkers van de gemeente die zich door hun discipline bezig houden met de uitvoering van het Programma Stedelijke Vernieuwing
- Communicatie en financiën

Het programmateam komt maandelijks bijeen. Het programmateam bereidt voorstellen voor en maakt een eerste afweging richting de stuurgroep of een project of activiteit wel of niet in aanmerking komt voor een bijdrage uit het ISV-3-budget. Daarbij werkt het team zowel voor interne als externe partijen met ISV-overeenkomsten (zie paragraaf 4.2).

Regelmatig contact met de provincie en / of regio: ambtelijk en bestuurlijk

Naast de bovenstaande overlegstructuur, vindt de gemeente Leidschendam-Voorburg het van belang om regelmatig contact te hebben met de Provincie Zuid-Holland en/of de Regio Haaglanden over de voortgang van het programma. Dit gebeurt zowel op ambtelijk (vanuit het programmateam) als op bestuurlijk (vanuit de stuurgroep) niveau. Minimaal tweemaal per jaar is er formeel contact met de provincie en / of regio.

Samenwerking met externe partners

Bij de uitvoering van het programma wordt veel gewerkt met externe partners. Het gaat met name om samenwerking met woningcorporaties Vidomes en WoonInvest. In de bestaande overleggen komt voortaan ook het programma SV 2010-2014 aan de orde. Het gaat dan om:

- Reguliere ambtelijke en bestuurlijke overleggen met de woningcorporaties over woonbeleid en woningbouwprojecten (eens per 3 maanden).
- Ambtelijke en bestuurlijke overleggen in het kader van de prestatieafspraken tussen de gemeente en de beide woningcorporaties, welke in 2010 opgesteld moeten worden.

Naast de woningcorporaties zal binnen het programma ook worden samengewerkt met andere partijen, zoals overige verhuurders, welzijnsorganisaties (met name in programma 1 van het wonenbudget: bewonersondersteuning bij herstructurering door WOEJ), zorginstellingen, vrijwilligersorganisaties. Ook hiermee zullen afspraken gemaakt worden in een op te stellen ISV-overeenkomst.

Samenwerking met bewoners

Ook bewoners zijn een belangrijke partij bij de uitvoering van het programma. In de wijkplatforms De Heuvel en Leidschendam-Zuid wordt aandacht besteed aan de wijkvisie en het bijbehorende programma. Bewoners worden nauw betrokken bij de uitvoering van de wijkprogramma's en herstructureringsprojecten. Indien nodig kunnen zij ondersteuning krijgen van een opbouwwerker van WOEJ (hoofdstuk 3.4, programma 1 van het wonenbudget).

4.2. Werken met een ISV- overeenkomst

De gemeente Leidschendam-Voorburg wil de afspraken omtrent toekenning van budgetten voor concrete activiteiten en projecten die passen binnen het MOP, vastleggen in een ISV-overeenkomst. Dit gebeurt zowel met interne als met externe partijen.

De ISV-overeenkomst wordt gezamenlijk opgesteld en bevat in ieder geval de volgende ingrediënten:

- Naam project
- Passend bij welk aandachtsgebied/programma zoals vastgelegd in het MOP
- Betrokken partners bij het project

- Taken en verantwoordelijkheden van de partners
- Meetbare doelstellingen van het project: wat wordt ermee bereikt?
- Lokalisering van het project
- Duur van de ISV-overeenkomst
- Organisatie van het project
- Toegekende budget vanuit ISV-3
- Evaluatiemomenten over voortgang van het project
- Voorwaarden voor ontbinding van de ISV-overeenkomst

5. Budgetverdering ISV-3-middelen

	ISV-3-reserveringen (tussen haakjes in % van totaalbudget)
Programma bodem	P.M. nader te bepalen door provincie (eind 2010)
Programma geluid	€ 0
Aandachtsgebieden binnen woonbudget:	
De Heuvel	€ 800.000 (20%)
Stap 1: Analyse, wijkvisie en wijkprogramma De Heuvel: 2010	
Stap 2: Impuls aan uitvoering wijkprogramma	
Leidschendam-Zuid	€ 1.200.000 (30%)
Impuls aan uitvoering wijkprogramma:	
○ Herinrichting openbare ruimte Oude Bleijk (planning: 2013-2014) ○ Herinrichting openbare ruimte Venestraat (planning loopt van 2009-2017) ○ Afstemming en vervolgens uitvoering van ontwikkelingen in De Tol (planning herinrichting De Tol: 2014-2015)	
Programma's binnen de drie thema's binnen woonbudget:	
Programma 1: bewonersondersteuning bij herstructurering	€ 200.000 (5%)
Programma 2: verhoging energielabel	€ 200.000 (5%)
Programma 3: verbetering toegankelijkheid wooncomplexen	€ 280.000 (7%)
Programma 4: duurzame woonomgeving	€ 320.000 (8%)
Programma 5: gebruik duurzame materialen	€ 200.000 (5%)
Programma 6: fysiek maatregelen voor inrichting wijkvoorzieningen	€ 80.000 (2%)
Knelpuntenpot ISV-3	€ 640.000 (16%)
Verkenningsgelden	€ 80.000 (2%)
Totaal	€ 4.000.000

Bijlage 1: Uitgangspunten Rijk en Provincie Zuid-Holland bij ISV-3

Uitgangspunten van het rijk

Het Rijk heeft in haar beleidskader voor ISV-3 grofweg drie uitgangspunten geformuleerd waaraan het budget kan worden besteed:

Citaat:

1. *‘Bevordering van de kwaliteit en de differentiatie van de woningvoorraad voor zover nodig rekening houdend met een te verwachten afname van het aantal huishoudens*
 - *Aanpak verouderde woningvoorraad*
 - *Tegengaan van segregatie: zorgen voor geschikte woningen voor hogere inkomens, senioren en gehandicapten*
2. *Bevordering van de fysieke kwaliteit van de leefomgeving*
 - *Voorzieningen op juiste niveau*
 - *Kwaliteit van de openbare ruimte*
 - *Hierbij kan verder gedacht worden aan functiemenging, groen, recreatie en sport en veiligheid.*
3. *Bevordering van een gezonde en duurzame leefomgeving in het algemeen en meer in het bijzonder ten aanzien van bodem, geluid en binnenstedelijke luchtkwaliteit*
 - *Bodem: sanering humane speedlocaties en beheer*
 - *Geluid: geluidssanering woningen*
 - *Lucht: verkleinen gezondheidsrisico's*

N.B.: Wat betreft het eerste punt. De te verwachten afname van het aantal huishoudens is niet de praktijk zoals dat in Leidschendam-Voorburg momenteel het geval is.

Uitgangspunten van de Provincie Zuid-Holland

Uitgaande van de door het Rijk geformuleerde doelstellingen is de Provincie Zuid-Holland bezig met de uitwerking van het provinciale Beleidskader ISV-3, waarin zij haar accenten legt. Dit beleidskader zal formeel pas rond november 2009 worden vastgesteld, maar inmiddels is een concept-notitie aan het College van Gedeputeerde Staten voorgelegd. De afgelopen maanden was er discussie of de provincie de uitvoering van het ISV-3 programma zou afdragen aan de Regio Haaglanden. Inmiddels is duidelijk dat dit niet gaat gebeuren.

Uit contact met de Provincie Zuid-Holland blijkt dat ambtelijk voorgesteld wordt om aan te sluiten bij de drie hoofddoelstellingen van het rijk en daarbij de volgende accenten te leggen.

Citaat:

‘Bevorderen kwaliteit en differentiatie van de woningvoorraad

1. *Het realiseren van ten minste de helft van de herstructureringsopgave 2010-2019 in de Zuidvleugel in het tijdvak 2010-2014 en die herstructureringsopgave zoveel*

mogelijk te benutten om de tekorten aan centrumstedelijke en groenstedelijke woonmilieus in de regio's te verkleinen.

- 2. Bevorderen dat per regio 30% van de woningbouw in de sociale sector wordt gerealiseerd, het liefst in de vorm van gespiegeld bouwen. Gespiegeld bouwen betekent dat de centrale stad minder sociale woningbouw realiseert en de randgemeenten juist meer.*
- 3. Stimuleren dat 80% van de opgave in de Zuidvleugel binnenstedelijk wordt gerealiseerd. In de rest van de provincie is het streven om 50% van de opgave binnenstedelijk te bouwen.*

Bevorderen fysieke kwaliteit van de leefomgeving.

Bij de opstelling van de gemeentelijke ontwikkelingsprogramma's is het zaak rekening te houden met de volgende provinciale accenten:

- 1. Het verbeteren en intensiveren van het grondgebruik rond Stedenbaanstations.*
- 2. Het tot stand brengen van een gemengd verstedelijkingsprogramma wonen, kantoren en voorzieningen.*
- 3. Het behouden en versterken van de cultuurhistorisch waarden en de culturele en toeristische voorzieningen.*
- 4. Het ontwikkelen en uitbouwen van het groenblauwnetwerk in het stedelijk netwerk.*

Bevordering gezonde en duurzame leefomgeving

Bij de opstelling van de gemeentelijke ontwikkelingsprogramma's is het zaak rekening te houden met de volgende provinciale accenten:

- 1. Door de inzet van het provinciaal milieubeleid bevorderen dat, als het gaat om revitalisering en herstructurering van stedelijk gebied, gemeenten alle kwaliteitsaspecten vroegtijdig, evenwichtig en met een zekere ambitie in het ruimtelijk planproces inbrengen. (...) Het instrument van DPL (DuurzaamheidsProfiel op Locatie) kan hiervoor worden ingezet.*
- 2. Het te sluiten bodemconvenant uitvoeren.*
- 3. Bevorderen dat het aantal nog niet aangepakte woningen dat op de zogenaamde A-lijst staat met de helft vermindert.*
- 4. Het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) uitvoeren.'*

Bijlage 2: Overzicht stand van zaken ISV-1 en -2

Onderstaand de belangrijkste projecten binnen de gemeente in het kader van de stedelijke vernieuwing, waaraan tot op heden ISV-stimuli zijn gekoppeld. Het schema geeft weer in welke tijdsperiode het project is opgevoerd en wat de huidige status is.

Project	ISV-1	ISV-2	ISV-3	status medio 2009
	2000-2004	2005-2009	2010-2014	
duurzaamheid bodem	x	x	x	continu
duurzaamheid geluid	x	x	x	continu
duurzaamheid openbare ruimte	x	x		afgerond 2007
aanpak parkeerproblematiek (duurzaamheid)		x	x	afgerond 2009
waterbeheer en -berging (duurzaamheid)		x	x	in uitvoering, eindigt 2010
wonen, welzijn en zorg		x		afgerond 2009
bewonersondersteuning	x	x		in uitvoering, eindigt 2009
procesbewaking	x	x	x	wordt doorgezet in ISV-3
knelpuntenpot		x	x	wordt doorgezet in ISV-3
<i>Bovenveen / 't Loo:</i>				
herinrichting Luifelbaan	x			afgerond 2001
renovatie en herinrichting Herman Heijermanshof	x			afgerond 2002
Groene Loper (herontwikkeling Van Royenschool)	x			afgerond 2006
upgrading Busken Huetlaan	x			afgerond 2003
herinrichting Ridder Snoeckaertlaan	x			afgerond 2003
herontwikkeling Reuvenslaen	x			afgerond 2005
revitalisering Margrietcomplex	x			afgerond 2003
renovatie Mgr. Van Steelaan/Pr. Beatrixlaan	x			afgerond 2008
<i>Voorburg-Noord:</i>				
Particuliere woningverbetering (PWV)	x			in uitvoering, eindigt 2012
Van Alphenstraat, inrichting	x			afgerond
herontwikkeling Alphagebouw	x			in voorbereiding, eindigt 2013
Van Alphenstraat, PWV	x			afgerond 2006
upgrading Van Aremborgelaan	x			afgerond 2003
herontwikkeling Julianaschool	x			afgerond 2004
realisatie fietsenstallingen	x			afgerond 2004
herontwikkeling Van Barbansonstraat	x			Bouwvergunnings-procedure, eindigt 2012
<i>Damcentrum</i>	x	x		in uitvoering, eindigt 2014
<i>Prinsenhof</i>	x	x		in uitvoering, eindigt 2012
<i>Leidschendam-Zuid:</i>				
herontwikkeling Weidestraat		x		VO in voorbereiding, eindigt 2012
herinrichting groenstrook A4 (Bleijkse Bos)		x		in uitvoering, eindigt 2010
herinrichting 't Hert		x		in voorbereiding, eindigt 2010
maatregelen Zeeheldenwijk (o.a. trapveld)		x		in uitvoering, eindigt 2010
groenstrook De Ruyterstraat		x		in uitvoering, eindigt 2010
<i>De Heuvel</i>		x		doorgeschoven naar ISV-3

Bijlage 3: Projecten en activiteiten in Leidschen- dam-Zuid

Buurt / activiteit	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Algemeen										
1. Groenstrook A4 (Bleijkse Bos)										
2. OV aanpassing bushaltes										
Zeeheldenwijk										
1. Trapveld Van Galenstraat										
2. Groenstrook De Ruyterstraat										
3a. Meer parkeerplaatsen										
3b. Maatregelen verkeer										
Overgoo*										
Oude Bleijk										
1. Herinrichting Oude Bleijk										
Venestraat-Nieuwstraat e.o.										
1. Project Venestraat e.o.										
2. Inrichting Nieuwstraat										
3. Herontwikkeling Weidestraat										
4. Maatregelen Leidsekade										
De Tol										
1. Herinrichting De Tol										
2. Parkeermogelijkheden De Tol										
t Hert										
1. Herinrichting 't Hert										
De Star*										

Bijlage 4: Overzicht knelpuntenpot

Startsaldo knelpuntenpot: € 4.892.156

Verplichtingen	bedrag	afgerond	uit periode
Bodem (geoormerkt)	€ 770.339	continu	
Geluid (geoormerkt)	304.392	continu	
Kleine verkeersmaatregelen	50.000	2010	ISV-2
Uitvoering waterplan	120.000	2010	ISV-2
Brug Prinsensingel	30.000	2009	ISV-2
Opstellen programma SV 2010-2014	36.725	2009	ISV-2
Bewonersondersteuning	55.000	2009	ISV-2
Plein Van Barbansonstraat	985.000	2012	ISV-2
Prinsenhof, winkelcentrum	250.000	2010	ISV-2
Project Weidestraat	700.000	2012	ISV-2
Herinrichting 't Hert	100.000	2010	ISV-2
Opknappen groenstrook A4	100.000	2010	ISV-2
Bijdrage tbv water en parkeren, Huygens	60.000	2010	ISV-2
Wijkgebou Rietvink	20.000	2010	ISV-2
Rozenlaan, speeltuin en parkeren	55.000	2012	ISV-2
Inrichting Versteegstraat	40.000	2009	ISV-2
Aanjagen toegankelijkheidsbeleid	120.000	2010	ISV-2
Toegankelijkheid wooncomplexen	45.000	2009	ISV-2
Aanleg parkeerterrein laan van NOI	150.000	2009	ISV-1
Tegemoetkoming huurders Alphagebouw	150.000	2010	ISV-1
Part. Woningverbetering Vbg-Noord	650.000	2012	ISV-1
Van Barbansonstraat	100.701	2012	ISV-2
Totaal verplichtingen:	€ 4.892.156		
Openstaand saldo bij start ISV-3:	€ 0		